

Kapitola 1

Náměstí

I

Tyhle dvě dívky, Constanci a Sophii Bainesovy, vůbec, ale vůbec nezajímalo, v jak všestranně pozoruhodném postavení se nacházejí – a vlastně si to ani neuvědomovaly. Tak například se nalézaly téměř přesně na třiapadesáté rovnoběžce severní šířky. Kousek na sever od nich, na zvrásněném úbočí kopce proslaveného náboženskými orgiemi, pramenila řeka Trent, onen klidný a rázovitý vodní tok střední Anglie. O něco severněji, poblíž nejvýše položené hospody v zemi, pramenily dvě menší říčky, Dane a Dove, které se spolu v raném dětství pohádaly, otočily se k sobě zády a jedna jako přítok Weaveru a druhá jako přítok Trentu zavlažovaly dohromady celou šířku Anglie, přičemž první se vlévala do Irského moře a druhá do Severního. To hrabství skromných, přehlížených říček! To prosté hrabství, jež si na nic nehraje a jemuž jako hranice bohatě stačí tyhle křivolaké ostrovní potoky s uklidňujícími jmény – Trent, Mease, Dove, Tern, Dan, Mees, Stour, Tame, a dokonce i uspěchaný Severn! Tedy ne že by se sem Severn hodil. Toto hrabství odsuzuje výstřednosti. Je šťastné, že se o něm nemluví. Nikterak mu nevadí, že onen oteklý hrbol jménem Wrekin patří do Shropshiru a že přehnaná divočina Peak Districtu leží až za jeho hranicemi. Nepřeje si být plackou jako Cheshire. Toto hrabství má všechno, co má Anglie, včetně třicetimílového úseku slavné římské silnice Watling Street, a Anglie se co do přírodních a lidských výtvorů nemůže vykázat ničím krásnějším a ničím ošklivějším, než co je k vidění tady. Je to Anglie v malém, ztracená uprostřed Anglie, neopěvovaná hledači krajností a občas snad

takovým zanedbáváním poněkud dotčená, ale Anglie instinktivně si vědomá svých reprezentativních vlastností a rysů – a také na ně jaksepatří hrdá!

Constance a Sophie, vášnivě zaujaté důležitými problémy mládí, na takové věci nedbaly. Hrabství bylo všude kolem nich. Na všechny strany se do daleka táhla zvlněná pole a vřesoviště Staffordshiru přetínaná silnicemi, polními cestami, železnicemi, vodními toky a telegrafními linkami, vzorovaná živými ploty, zkrášlovaná a zdůstojňovaná panskými sídly a oborami, ožívovaná vesnicemi na křižovatkách a hřejivě prozkoumávaná sluncem. Zatačkami hluboce zaříznutými do svahů se řítily vlaky, po žlutých silnicích se s břinkotem kodrcaly dvoukoláky a těžké nákladní vozy a po hladině apatických kanálů se s bezbřehým majestátním klidem sunuly dlouhé, úzké lodě. Řeky se nemusely starat o nikoho jiného než o sebe, protože ve Staffordshiru zůstávají až dodnes panensky nedotčené lodními kýly. Člověk si mohl představovat, jak po telegrafních drátech přelétávají pod pařátky ptáků zprávy o cenách, koních a náhlých úmrtích. V hostincích idealisté nad půllitry burácivě rovnali do latě vesmír a v panských sídlech a oborách se patřičnými způsoby uchovávala důstojnost Anglie. Vesnice byly plně žen, které celý život jen bojovaly se špínou a hladem a napravovaly na šatech fyzické důsledky tření. Na polích pracovaly tisíce lidí, ale lány byly tak široké a bylo jich tolik, že se v nich to roztroušené množství naprosto ztrácelo. Mnohem zřetelněji než člověk o sobě dávala vědět kukačka, která si svým zvučným voláním podmaňovala kraj na míle daleko. A na svěžím povětří vřesových plání, v nezahladitelných rýhách mulích stezek, jež sloužily celá staletí předtím, než Římany vůbec napadlo tu postavit silnici, skotačili skřivani. Zkrátka a dobře, hrabství žilo svým obvyklým každodenním životem se vši jeho nezměrnou rozmanitostí a významem a Constance se Sophií byly sice v něm, ale nebyly jeho součástí.

Aby bylo jasno: dívky totiž žily nejen ve Staffordshiru, ale také ve svém okrese, a žádného obyvatele okresu ani nenapadne pomyslet na hrabství, i kdyby byl starý a neměl na práci nic jiného než rozjímat o světě. Okres se nestará o své okolí o moc víc, než kdyby ležel v samém srdci Sahary. Nebere hrabství na vědomí a jen za svátečních odpolední ho někdy nonšalantně využívá k procházkám, jako si člověk může protahovat nohy doma na zahrádce.

Nemá s hrabstvím nic společného; sám si docela vystačí. Jeho soběstačnost a tu správnou pikantní příchut' jeho života si nicméně člověk může vychutnat, jedině když si ho představí ze všech stran ohraničený hrabstvím. Vypadá na jeho tváři jako nepatrná skvrna, tmavé Plejády na zelené a prázdné obloze. A Hanbridge má tvar koně s jezdcem, Bursley je půlka osla, Knype připomíná kalhoty, Longshaw chobotnici a malý Turnhill brouka. Oněch pět měst jako by se k sobě tisklo, aby si připadala bezpečněji. Pomyšlení, že se k sobě tulí, aby se nebála, by je ovšem rozesmálo. Jsou jedinečná a nepostradatelná. Od severního konce hrabství až na ten jižní jsou právě ona jedinými symboly civilizace, aplikované vědy, organizované výroby a našeho století – tedy dokud se nedostanete do Wolverhamptonu. Jsou jedinečná a nepostradatelná, protože bez přispění Pěti měst se člověk ani nenapije ze šálku čaje; bez přispění Pětiměstí se vůbec nelze civilizovaně najíst. Proto je architektura Pětiměstí architekturou pecí a komínů, proto je jeho ovzduší stejně černé jako jeho bláto, proto o nocích hoří a dýmá, takže jednu z jeho částí, Longshaw, přirovnávají k peklu, proto se Pětiměstí nevyzná v zemědělství a obilí nikdy nevidělo v jiné podobě než jako slámu na utěšňování beden se zbožím nebo čtyřlberní bochníky chleba. Proto také naopak rozumí tajemným zvykům ohně a čisté, jalové zeminy, proto žije natěsnané v kluzkých uličkách, kde musí každá paní domu vyměňovat závěsy přinejmenším ob týden, nechce-li přijít do řečí, proto se tu v létě i v zimě hromadně vstává v šest a chodí spát, jakmile hospody zavrou, a proto Pětiměstí vůbec existuje – abyste si mohli vypít čaj ze šálku a nimirat se v kotletě na talíři. Všechna obyčejná kamenina, která se v téhle zemi každodenně používá, se vyrábí v Pětiměstí – všechna, a krom ní ještě mnoho dalšího. Okres, který dokáže vyrobit takové hory zboží a mít tak dokonalý monopol (a který v sobě najde energii i na produkci uhlí, železa a velkých mužů), je možná zeměpisně vzato na povrchu hrabství jen nepatrnou skvrnou, ale jistě má nárok na to ho jednou týdně používat jako zahrádku ke zdravotním procházkám a po zbytek času před ním zavírat oči.

Ani ono povznášející pomyšlení, že kdykoli a kdekoli v Anglii nějaká žena myje nádobí, myje výrobky z Pětiměstí, že kdykoli a kdekoli se v Anglii rozbije talíř, znamená to pro okres novou zakázku, ani tahle vznešená myšlenka zřejmě žádnou z dívek nikdy

nenapadla. Byly totiž sice v Pětiměstí, ale zároveň také na bursleyském náměstí. Bursley a náměstí ignorovaly hlavní místní výrobu stejně dokonale, jako okres ignoroval hrabství. Bursley se mezi Pěti městy vyznamenává starobylostí. Tenhle věkový primát mu žádný průmyslový rozvoj nemůže vzít, což ho jen utvrzuje v jeho domýšlivosti. A ať se ostatní města dmou a vychloubají sebevic, nikdy nenadejde chvíle, kdy by přestala vyslovovat jméno Bursley tak, jako vyslovujeme jméno vlastní matky. Přidejme k tomu fakt, že náměstí bylo střediskem bursleyského maloobchodu (který pohrdal hlavní místní produkcí jakožto něčím masovým, ordinérním a zaručeně špinavým), a pochopíme význam a dobrovolnou izolaci náměstí v řádu vesmírného stvoření. Tady ho máte, pevně vrostlé do okresu a okres pevně vrostlý do hrabství a hrabství ztracené a snící v srdci Anglie!

Náměstí se jmenovalo po svatém Lukášovi. Některé výjevy odehrávající se na jeho území by dotyčného evangelistu možná vyvedly z míry, nicméně s výjimkou posvícenského týdne, kdy k takovým pohoršením tradičně docházelo, žilo náměstí Svatého Lukáše celkem přijatelně svatě – i když na něm bylo pět hospod. Bylo na něm pět hospod a k tomu banka, holičství, cukrářství, tři krámy s potravinami, dvě lékárny, železářství, jeden krám s pánskou konfekcí a pět obchodů s látkami a textilem. To byl celý seznam. Pro drobné živnostníky na náměstí Svatého Lukáše prostor nebyl. Jeho aristokracií byli nepochybně obchodníci s látkami (neboť banka byla neosobní podnik) a mezi touto pětící stál nejvyšší krám Bainesův. Žádná živnost nemohla být váženější než obchod pana Baines. A ačkoli John Baines už dvanáct let nevstal z postele, na rtech měšťanů, kteří k němu se škrobenou uctivostí vzhlíželi, žil stále coby „náš vážený spoluobčan“. Svou pověst si zasloužil.

Krám Bainesových, vzniklý postupným sloučením tří příbytků, stál na dolním konci náměstí. Zabíral asi jednu třetinu jeho jižní části; zbytek tvořil krám lékárníka Critchlowa, obchod s pánskou konfekcí a Hanoverské sklípky. („Sklep“ nebo „sklípek“ bylo na náměstí oblíbené synonymum pro hospodu. Jen dvě z hospod byly sprosté hospody, zbytek byly „sklípky“.) Krám Bainesových byla třípatrová budova ze začernalých červených cihel složená z více částí – vepředu z ní vybíhalo průčelí krámu a nad ním a za ním byly dvě řady malých oken s posuvnými rámy. Na každém rámu

byl dole pro utěsnění připevněný červený látkový váleček vycpaný pilinami a všechna okna byla asi na patnáct centimetrů od horního okraje zatažená obyčejnými bílými roletami. Závěsy neměla, až na jedno jediné; tou výjimkou bylo okno salonu v prvním patře, na rohu náměstí a Královské ulice. Jiné okno, o patro výš, bylo zvláštní tím, že nemělo ani roletu, ani ucpávku proti průvanu a bylo neobyčejně špinavé. Bylo to okno nepoužívané místnosti, k níž vedlo zvláštní schodiště – na to se ovšem přes zamčené dveře nešlo dostat. Constance se Sophií celé své dětství neustále očekávaly, že z onoho záhadného pokoje vyhřezne něco nenormálního. Jenže se zklamávaly. Pokoj, sousedící s tím jejich, neměl žádné ostudné tajemství krom neschopnosti architekta, který udělal ze tří domů jeden. Byla to prostě jen prázdná, k ničemu nepoužitelná místnost. Dům se také nemalou svou částí obracel do Královské ulice, kde se za krámem schovávala jídelna s velkým oknem a s dveřmi vedoucími přes dva schody přímo na ulici. Podivnou zvláštností obchodu bylo, že neměl žádný vývěsní štít. Kdysi měl štít veliký a jedna památná vichřice ho strhla a odfoukla na náměstí. Pan Baines se tehdy rozhodl, že už ho nebude nahrazovat. Odjakživa měl námitky proti tomu, čemu říkal „humbuk“ – proto také nikdy nechtěl ani slyšet o výprodejních akcích. Nenávisť k „humbuku“ ho postupně opanovala až do té míry, že začal považovat za „humbuk“ i používání vývěsního štítu. Pokud někdo neví, kde najít Bainesův obchod, má se doptat. Byl přesvědčen, že výměnou štítu za nový by byl přitakal oné novodobé mánií bezskrupulózního vychvalování sebe sama, ba přímo by se na ní podílel. Ti hloubavější z místních začali posléze páně Bainesovo rozhodnutí odolat svodům vývěsního štítu vnímat jako důkaz toho, že jeho mravní zásady jsou ještě obdivuhodnější, než se sami domnívali.

Constance a Sophie byly dcery tohoto příkladného exempláře lidství. Žádné jiné děti neměl.

II

Měly nosy přimáčkuté k oknu zkoušírny a civěly dolů na náměstí tak kolmo, jak jen jim to průčelí krámu vybíhající do ulice dovoľovalo. Zkoušírna se nacházela nad tou polovicí obchodu, kde se prodávalo hedvábí a klobouky. Nad sekci vlněných látek a košiloviny byl salon a hlavní ložnice. Pokud měl člověk zájem o nějaké

frivolnější zboží, vystoupal z přízemí po zakřivených schodech do patra a jeho hlava se postupně vynořila ve velké místnosti se žlutým linoleem a mahagonovým pultem, jenž se táhl podél okna a jedné ze stěn. V místnosti stálo velkolepé otáčivé zrcadlo, dvě židle a mnoho kartonových krabic. Jelikož okenní parapet byl nižší než pult, mezi okenními tabulkami a zadní stranou pultu byla propast, v níž neustále mizely důležité věci jako nůžky, tužky, křída či umělé květiny – což byl jen další důkaz architektovy neschopnosti.

Aby dívky mohly přitisknout nos na sklo, musely přitom klečat na pultě – a to také právě dělaly. Constancin nosík byl pršáček, ale milý. Sophie měla půvabný římský nos a svou urostlou krásou zároveň okouzlovala i imponovala. Obě byly tak trochu jako závodní koně, v nichž to tepe křehkým, citlivým, nespoutaným životem – nádherné, neodolatelné ukázky krevního oběhu, nevinné, rafinované, uličnické, odměřené, naivně nadšené, nevědomé a zázračně moudré. Bylo jim šestnáct a patnáct let a prožívaly období, kdy si člověk ve vši upřímnosti musí přiznat, že už se nemá co učit; všechno, co potřebuje vědět, se dověděl v posledních šesti měsících.

„Tamhle jde!“ zvolala Sophie.

Od nároží Královské ulice kráčela nahoru po náměstí žena v novém čepci s růžovými stuhami a v nových modrých šatech, které se od ramen svažovaly a postupně rozšiřovaly až k obrovskému obvodu dolního lemu. Čepce a šaty pluly tichou, sluncem zalitou opuštěností náměstí (byl totiž čtvrtek odpoledne a všude krom cukrářství a jedné lékárny měli zavřeno) a pod ostrížími zraky Constance a Sophie mířily na sever za milostnými dobrodružstvími. Někde uvnitř nich byla duše Maggie, služky Bainesových. Maggie sloužila v krámě už v dobách před stvořením Constance a Sophie. Sedmáct hodin z každého dne trávil v suterénní kuchyni a spíží, zbývajících sedm v podkroví a ven vycházela jedině v neděli večer na bohoslužby a k tomu jednou za měsíc ve čtvrtek odpoledne. „Šamstry“ měla co nejpřísněji zakázané, ale při výjimečných příležitostech se jí dostávalo té neskonalé laskavosti, že ji v oné podzemní sluji směla navštívit její tetička z Longshawu. Všichni včetně ní byli přesvědčeni, že „místo“ má dobré a že se s ní zachází, jak náleží. Nedalo se například popřít, že zamilovávat se směla naprosto dle libosti – za předpokladu, že se nebude s nikým „tahat“

v kuchyni ani na dvorku. A Maggie se také zamilovávala. Za sedmáct let byla zasnoubená jedenáctkrát. Nikdo si neuměl představit, jak by tenhle ošklivý organismus s koňskou výdrží mohl nvyými pohledy svést na scestí byť jen nějakého rubače uhlí, ani proč by dotyčná, když už jednou do svých sladkých tenat nějakého muže lapila, byla natolik nesoudná, že by ho z nich zase dobrovolně propustila. Duše takových Maggií ale mají svá tajemství. Tahle kuchyňská dřívka byla nejspíš zasnoubená častěji než kterákoli jiná žena v Bursley. Její zaměstnavatelé byli na zajímavá oznámení natolik zvyklí, že na ně už léta neříkali nic než „No tedy, Maggie!“ Zásnuby a tragické rozchody byly Maggiiným koníčkem. Kdyby se byla narodila do jiného postavení, možná by namísto toho brala lekce klavíru.

„A samozřejmě nemá rukavice,“ zkritizovala ji Sophie.

„Přece od ní nemůžeš čekat, že nějaké bude mít,“ podotkla Constance.

Pak následovala odmlka, jak se čepec a šaty blížily k hornímu konci náměstí.

„Co když se otočí a uvidí nás?“ prohodila Constance.

„No tak uvidí, mně je to jedno,“ opáčila Sophie s téměř vášnivou povýšeností a drobným zachvěním hlavy.

Na horním konci náměstí, v rohu mezi bankou a hospodou U markýze z Granby, se jako obvykle promenovalo pár povalečů. Jeden z nich popošel, stiskl Maggií ruku a ta mu to zjevně ochotně dovolila. Tohle bylo jasné dostaveníčko, přede všemi a beze studu. Čtyřicetiletá panna, jejíž polibek by nerozehřál ani lžící sádla, si vybrala dvanáctou obět! Dvojice společně zmizela v Oldcastleské ulici.

„No tohle!“ zvolala Constance. „Vidělas to?“

Sophii se nedostávalo slov. Zrudla a kousala se do spodního rtu.

Constance a Sophie se s hlubokou, pudovou krutostí mládí sešly na svém oblíbeném místě ve zkoušárně výslovně proto, aby se mohly Maggií v jejích nových šatech pošklebovat. Měly jakýsi neurčitý pocit, že žena tak ošklivá a ukoptěná jako Maggie nemá na nové šaty právo. Dokonce i to, že se jí zachtělo jít se ve čtvrtek odpoledne provětrat ven, se jim zdálo nepřírozené a málem trestuhodné. Proč by měla vůbec chtít vylézt z kuchyně? A co se jejích něžných tužeb týče, ty jí vyloženě zazlívaly. Že by se Maggie měla

poddávat cudné vášni, to bylo víc než groteskní – to bylo přímo urážlivé a nestydaté. Necht' ale nikdo ani na okamžik nepochybuje o tom, že to byla hodná, dobrosrdečná, způsobná a roztomilá děvčata! Protože tak to bylo. Andělé to nebyli.

„To je tak směšné!“ nelítostně prohlásila Sophie. Měla na své straně výhodu mládí, krásy a postavení. A opravdu jí to připadalo směšné.

„Chudák Maggie!“ zamumlala Constance. Constance byla poštile dobromyslná – hotová továrna na odpustky pro druhé – a showvívavost v ní věčně povstávala proti rozumu a přemáhala ho.

„Kdy říkala maminka, že se vrátí?“ zeptala se Sophie.

„Až na večeri.“

„Alelujá!“ vyhrkla Sophie a radostně sepjala ruce. A obě sklouzly z pultu jako malí kluci, vůbec ne jako „velké slečny“, jak jim říkala jejich matka.

„Půjdem si zahrát Osbornovy čtverylky,“ navrhla Sophie (Osbornovy čtverylky byl soubor tanců upravených pro čtyři ošperkované ruce a klavír v přijímacím pokoji).

„Na to nemám ani pomyšlení,“ řekla Constance s nedětsky vážným posunkem. V onom gestu a v jejím tónu bylo něco, co Sophii říkalo: „Jak můžeš zavírat oči před závažností naší pomíjivé existence až natolik, že po mně chceš, abych s tebou šla brnkat na piáno?“ Přitom ještě před chvílí byla Constance malý klučina.

„A proč ne?“ chtěla vědět Sophie.

„Dneska mám jedinečnou šanci pohnout s tímhle.“ Constance zvedla taštičku ležící na pultě.

Sedla si a vytáhla z taštičky kus plátna s řídkou vazbou, na které barevnou vlněnou přízí vyšívala kytici růží. Kdysi byla látka vypnutá v rámu, ale teď už byla jemná práce s vyšíváním okvět-ních plátků a listů hotová a zbývalo jen dodělat jednotvárné pozadí, a tak se Constance spokojila s tím, že si plátno přišpendlila na kolena. S dlouhou jehlou a několika přadýnky vlny v hořčičném odstínu se nad ním sklonila a pokračovala ve vyšívání malých čtverečků. Ze čtverečků byl složený celý vzor – přechody mezi červenou a různými odstíny zelené, oblíny těch nejmenších pupat, to všechno bylo čtverečkované, takže výsledek vypadal dočista jako kus nesmlouvavě precizního axminsterského koberce. Umělecky se ta práce ospravedlnit příliš nedala; jemnost vlněné

příze, pravidelná a hbitá grácie prstů, které se neustále míhaly na líci a rubu plátna, nevtíravý zvuk vlny sunoucí se otvory v látce a utkvělá mladistvá vážnost onoho sklopeného pohledu ji nicméně omlouvaly a zkrášlovaly. Plátno mělo ozdobit pozlacenou krbovou zástěnu v salonu a starší dcera paní Bainesové ho chtěla matce darovat k narozeninám. Jestli byl ale celý ten podnik před paní Bainesovou utajený tak dokonale, jak Constance doufala, to nevěděl nikdo než sama paní Bainesová.

„Někdy je mi z tebe vážně nanic, Con,“ zabrblala Sophie.

„Podívej,“ opáčila Constance mírně, „nemá smysl si namlouvat, že tohle nemusí být hotové, než půjdeme znova do školy – protože musí.“

Sophie bezcílně bloumala místností, snadná to kořist pro mocnosti temnot. „Jé!“ vykřikla radostně, ba přímo extaticky, když nakoukla za otáčivé stojací zrcadlo. „Tady je mámina nová sukně! Slečna Dunnová na ni našívá prýmky! Teda mami, ty budeš šik!“

Constance slyšela, jak to za zrcadlem šustí. „Co to děláš, Sophie?“

„Nic.“

„Snad si tu sukni nezkoušíš?“

„A proč ne?“

„Ty to teda schytáš, to ti řeknu!“

Sophie se nenamáhala s další obhajobou a vyskočila zpoza obrovského zrcadla. Už ze sebe shodila podstatnou část vlastních šatů a tvář jí svítila uličnickým ruměncem. Přeběhla na druhou stranu zkoušírny a pozorně prozkoumala velký barevný tisk na zdi.

Bylo na něm patnáct sester – všechny byly stejně vysoké a štíhlé, všechny stejně staré, tak kolem pětadvaceti, a všechny se vyznačovaly přesně touž povýšenou, blazeovanou krásou. Že jsou to doopravdy sestry, bylo zjevné z toho, jak si byly v obličejí podobné; jejich chování pak naznačovalo, že jsou to princezny, potomstvo nějakého neuvěřitelně plodného krále a královny. Jejich ruce nepoznaly dřinu a rysy jim ztuhly v palácovém úsměvu. Princezny se procházely po mramorových schodištích a verandách a v pozadí za nimi byl vidět hudební pavilón a cizokrajné stromy. Jedna z princezen měla na sobě jezdecký úbor, druhá večerní toaletu, třetí byla oblečená na čajový dýchánek, čtvrtá do divadla a další se zřejmě právě chystala do postele. Jedna držela za ruku holčičku; nemohla

to ale být její holčička, protože tyhle princezny byly povzneseny vysoko nad všechny lidské vášně. Kde k tomu děvčátku přišla? Proč šla jedna sestra do divadla, druhá k někomu na čaj, třetí do stáje a další na kutě? Proč měla jedna na sobě těžký plášť a jiná se skrývala před paprsky slunce pod slunečníkem? Celý ten výjev byl prodchnutý tajemstvím a nejdivnější na něm bylo, proč se všechny tyhle Jejich Výsosti zřejmě spokojovaly s těmi nejsměšnějšími a nejzastaralejšími modely: komickými kloboučky, za nimiž povlávaly závojíčky, komickými puntíkovanými čepci, jež těsně přiléhaly k hlavě, komickými účesy, které si člověku málem lehaly do týla, groteskními neohrabanými rukávy, groteskními pasy skoro nad úrovní lokte a groteskními kabátky s vroubkovanými okraji. A ty sukně! Hrůza pohledět! Nebylo to nic víc než obrovské zdobené pyramidy a do vrcholu každé z nich byla zaražená horní půlka princezny. Bylo k neuvěření, že se dotyčné princezny uvolily vypadat tak absurdně a snášet takové nepohodlí. Ale Sophii na onom obraze, který nesl nápis „Nejnovější letní móda z Paříže, bezplatná příloha *Myřina žurnálu*“, nepřišlo podivného nic. Sophie si nedokázala představit nic stylovějšího, nádhernějšího a elegantnějšího než oblečení oněch patnácti princezen.

Constance a Sophie měly totiž tu smůlu, že žily ve středověku. Krinolína dosud nedosáhla své plné šíře a na honzík ještě nikdo ani nepomyslel. V celém Pětiměstí nebyly žádné veřejné lázně, žádná bezplatná veřejná knihovna, žádný městský park, telefon, a dokonce ani obecní základní škola. Lidé dosud nepochopili, jak životně důležité je každý rok jezdit k moři. Biskup Colenso teprve nedávno ohromil křesťanstvo svými bezostyšnými názory na pět knih Mojžíšových. Polovina Lancashiru hladověla kvůli americké občanské válce. Třídy s vražednými sklony se v té době s oblibou povyrážely škrčením. Jakkoli se to může zdát neuvěřitelné, jediným spojením mezi Bursley a Hanbridgí byla koněspřežka, přičemž i ta jezdila jen dvakrát za hodinu – a mezi ostatními městy nebyla veřejná doprava vůbec! Do Longshawu člověk jezdil tak, jako se dnes jezdí do Pekingu. Byla to epocha tak temná a zaostalá, že je skoro s podivem, jak tehdejší lidé u vědomí své politováníhodné existence vůbec dokázali v noci klidně spát.

Naštěstí byli ale obyvatelé Pětiměstí tehdy sami se sebou dostatečně spokojeni a ani v nejmenším je nenapadlo, že snad nejsou

tak docela probudilí a na výši doby. Měli za to, že duchovní, průmyslová a sociální hnutí dospěla patrně nejdál, kam až to je možné, a žasli nad vlastními pokroky. Místo aby se zakřiknutě styděli, byli na své žalostné výkony vysloveně hrdí. Měli pokorně hledět vpřed na zázračné výkony pozdějších generací, ale jelikož se jim nedostávalo víry a ješitnosti měli až až, spokojovali se s pohledem vzad a srovnávali se jen s tím, co už bylo. Nepředvídali nástup oné zázračné generace, kterou jsme my. Ten ubohý, slepý, do sebe zahleděný národ! Ona groteskní koněspřežka byla pro ně typická. Pět minut před odjezdem zazvonil řidič na obrovský zvonek, jehož zvuk se nesl od metodistické modlitebny až na Kohoutí plácek, a pak se vůz po dlouhém rozvažování a otálení odvalil po kolejích vstříc neznámým nebezpečstvím, zatímco cestující halekali pozdravy na rozloučenou. V Bleakridgi se musel zastavit před závorou mýta a na hřebeny Leveson Place a Sutherlandovy ulice (směrem k Hanbridgi) mu pomáhal třetí kůň, na jehož hřbetě trůnil maličký klouček a práskal bičem. Život tohohle klučiny, to bylo neustálé pendlování na silnici mezi Leveson Place a Sutherlandovou ulicí, a všichni ostatní místní kluci mu dokonce i v deštivém počasí záviděli. Po půlhodinové riskantní jízdě vůz slavnostně zaparkoval v úzké ulici u hanbridgeské redakce *Věstníku* a brunátný řidič poté, co mnohokrát otočil naleštěnou železnou rukojetí své jediné brzdy, s mlčenlivou vítězoslávou obrátil svou pozornost k pasažérům a s jakýmsi němým chvalozpěvem je propustil.

A toto bylo považováno za nejmodernější možný dopravní pohon! Klučík s bičem na koni! Ach vy slepci! Nedokázali jste si představit oněch sto dvacet elektrických tramvajů, které se dnes rychlostí dvaceti mil za hodinu s šíleným kodrcáním a rachotem prohánějí po všech hlavních ulicích okresu.

Sophie, nakažená pýchou své doby, tedy přirozeně ani v nejmenším nepochybovala o tom, že princezny jsou posledním výkřikem elegance. Prohlížela si je jako patnáctero apoštolů výsostné dokonalosti; pak vzala z krabice pár květin a ptačích per, za Constanciných varování ustoupila zpátky za zrcadlo a vzápětí se zas vynořila jako velká dáma přesně v jejich stylu. Matčiny obrovské nové šaty se kolem ní vzdouvaly ve vši své neskutečné zdobnosti a nákladnosti. A s nimi na sebe vzala i matčino důstojenství – onu sebejistou autoritativnost, duchapřítomnost prověřenou mnoha krizemi,

jež byla pro paní Bainesovou typická a již paní Bainesová propůjčovala svým šatům dokonce ještě dřív, než je začala běžně nosit. Neboť prázdné šaty paní Bainesové nepochybně vzbuzovaly respekt, jako by v nich zůstala jakási esence, jež z ní unikla.

„Sophie!“

Constance přestala pohybovat jehlou, a aniž narovнала hlavu, pozvedla oči od vlněné výšivky a nehybně zírala na sestřinu pózuující postavu. To, čeho byla svědkem, byla svatokrádež, donebevolající neuctivost. Cítila, že na hlavu toho nehodného a troufalého dítěte se už musí snést trest. Sama ovšem takhle podivuhodná, bláznivá hnutí mysli nikdy nepocítovala, a tak se dokázala jen bojácně usmát.

„Sophie!“ hlesla tak zděšeně, až to přecházelo v omluvný obdiv. „Co prosím tě ještě vyvedeš?“

Sophiina rozkošná zruměnělá tvářička krásnila vrcholek té neobyčejné konstrukce jako květ a stěží zadržovala smích. Sophie byla stejně vysoká jako její matka, i stejně velitelská, s týmž puncem sebejistoty a hrdosti, a navzdory koňskému ohonu, dívčímu půlkruhovitému hřebínku a hříběcí neladnosti údů dokázala nést majestát oprýmkovaných šatů stejně dobře jako její matka. Hopkala sem tam po zkoušárně a oči jí jiskřily veškerou vyzývavostí nedotčeného panenství. Z jejích pohybů tryskal život. Čelo jí zářilo sebejistou a divokou radostí mládí. Jako by se s okouzující a přitom bezohlednou opovážlivostí ptala: „Co na světě se mi vyrovná?“

Byla to dcera váženého a chronicky nemocného obchodníka s textilem v jednom zapadákově ztraceném ve vnitrozemském labyrintu Anglie, no prosím – ale ukažte mi muže, který by jí mohl či chtěl odporovat, když se bezelstně domáhala svého práva mu vládnout! Stála tam v krinolínových obručích své matky jako magnet pro všechnu touhu světa. A ve vší nevinnosti své duše to věděla! Srdce mladé dívky k ní tajemně promlouvá a poví jí o její moci daleko dřív, než ji sama může začít užívat. Pokud nenajde nic jiného, co by si mohla podrobit, můžete ji v útlém věku přistihnout, jak si podrobuje sloupek u vrat nebo přijímá hold od prázdné židle. V Sophiině případě byla cvičnou obětí Constance; ruka s jehlou jí klesla a nachýlená tvář tu a tam strelila po sestře mírným pohledem.